

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету

30 серпня 2021 року,
протокол № 1

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ Олег ОМЕЛЬЧУК

30 серпня 2021 року

м.п.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«СОЦІОЛОГІЯ»**

**для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр
за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота**

м. Хмельницький
2021

РОЗРОБНИК:

Завідувач кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання,
доктор філософських наук, професор
25 серпня 2021 року

_____ Леонід ВИГОВСЬКИЙ

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання
25 серпня 2021 року, протокол № 1

Завідувач кафедри,
доктор філософських наук, професор
25 серпня 2021 року

_____ Леонід ВИГОВСЬКИЙ

Декан юридичного факультету,
кандидат юридичних наук, доцент
28 серпня 2021 року

_____ Сергій КРУШИНСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
28 серпня 2021 року, протокол № 1

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка
28 серпня 2021 року

_____ Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг 0,78 ум.др.арк.

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни		– 3
2.	Заплановані результати навчання		– 4
3.	Програма навчальної дисципліни		– 6
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни		– 7
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 7
	4.2.	Аудиторні заняття	– 8
	4.3.	Самостійна робота здобувачів вищої освіти	– 8
5.	Методи навчання та контролю		– 8
6.	Схема нарахування балів		– 8
7.	Рекомендовані джерела		– 10
	7.1.	Основні джерела	– 12
	7.2.	Допоміжні джерела	– 12
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		– 13

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	–	23 Соціальна робота
2. Код і назва спеціальності	–	232 Соціальне забезпечення
3. Назва спеціалізації	–	-
4. Назва дисципліни	–	Соціологія
5. Тип дисципліни	–	обов'язкова загальної підготовки
6. Код дисципліни	–	ОЗ.232.Б.11
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	перший
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	бакалавр
9. Курс / рік навчання		
денна форма навчання	–	2/2
заочна форма навчання	–	2-3/2-3
10. Семестр		
денна форма навчання	–	3
заочна форма навчання	–	4-5
11. Обсяг вивчення дисципліни:		
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	3,5/105
2) денна форма навчання:		
аудиторні заняття (годин)	–	50
% від загального обсягу	–	47,6
лекційні заняття (годин)	–	26
% від обсягу аудиторних годин	–	48
семінарські заняття (годин)	–	24
% від обсягу аудиторних годин	–	52
самостійна робота (годин)	–	55
% від загального обсягу	–	52,4
тижневих годин:		
аудиторних занять	–	2,9
самостійної роботи	–	3,2
3) заочна форма навчання:		
аудиторні заняття (годин)	–	12
% від загального обсягу	–	11,4

лекційні заняття (годин)	– 10
% від обсягу аудиторних годин	– 83,3
семінарські заняття (годин)	– 2
% від обсягу аудиторних годин	– 16,7
самостійна робота (годин)	– 93
% від загального обсягу	– 88,6
12. Форма семестрового контролю	– екзамен
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– ОЗ.232.Б.1 Логіка – ОЗ.232.Б.10 Філософія
2) супутні дисципліни	– В.232.Б.5.1 Соціологія праці та зайнятості
3) наступні дисципліни	– ОП.232.Б.12 Соціальна політика в Україні
14. Мова вивчення дисципліни	– українська.

2. Заплановані результати навчання

Навчальна дисципліна «Соціологія» програмні компетентності та програмні результати навчання, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни, передбачених освітньо-професійною програмою «Бакалавр соціального забезпечення»:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

СК1. Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком Української держави, розуміти природу, динаміку, принципи організації системи соціального забезпечення, форми та способи взаємодії уповноважених органів та закладів.

СК14. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

ПР2. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення, демонструвати знання та розуміння фактів, джерел, принципів, теорій, механізмів, пов'язаних з явищами та процесами у сфері соціального забезпечення.

ПР3. Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження.

ПР17. Пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні.

2. Заплановані результати навчання

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:	
1. Знання <i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1)	визначати предмет, головні поняття, функції, закони та напрямки соціології;
1.2)	знати зміст і відмінності таких системоутворюючих елементів суспільства як особистість, соціальна група, соціальна спільнота, соціальна організація, соціальний інститут;
1.3)	описувати історію розвитку соціологічної думки та специфіку становлення соціології в Україні; особливості соціологічного знання і його функціонування у сучасному суспільстві та сфері соціальної роботи;
1.4)	демонструвати знання з методології, методики та техніки соціологічних досліджень, відтворювати зміст основних структурних складових програми соціологічного дослідження у сфері соціального забезпечення;
1.5)	мати навички вирішення прикладних завдань соціальної сфери, у тому числі управління соціальними процесами та процесами, що мають місце у сфері соціальної роботи.

2. Розуміння
<i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>
2.1) пояснювати різницю між сформованими на побутовому ґрунті уявленнями та соціологічними категоріями і поняттями;
2.2) з'ясувати закономірності розвитку суспільства, права, економіки, соціальної сфери;
2.3) інтерпретувати докорінні зміни, що відбуваються у сучасних соціальних системах, а також зміни у практичному ставленні людей до себе та до суспільства;
2.4) обговорювати роль та значення застосування знань з соціології у процесі здійснення соціальних перетворень, і зокрема, діяльності у сфері соціальної роботи держави;
2.5) класифікувати вимоги до рівня соціологічної компетенції осіб, які займаються практичною діяльністю у сфері соціального забезпечення;
2.6) пояснювати сутність соціальних проблем у сфері соціального забезпечення та дискутувати і надавати практичні рекомендації з приводу можливих шляхів їхнього подолання;
2.7) обґрунтовувати вплив соціологічної компетентності особистості на її здатність до прийняття осмислених рішень у соціальній та професійній діяльності, особистому житті.
2.8) розумітись на основах прикладних соціологічних досліджень у сфері соціальної роботи.
3. Застосування знань
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) застосовувати знання з соціології для підвищення власної професійної компетентності, навичок критичного мислення, подолання соціальних стереотипів в галузі соціального забезпечення;
3.2) демонструвати вміння та навички виявлення соціальних проблем і пропонувати способи та шляхи їх вирішення;
3.3) відрізнати фахові повідомлення про соціологічні дослідження від маніпулятивних;
3.4) застосовувати знання з соціології задля подолання правового нігілізму та корупції в українському суспільстві;
3.5) набути елементарних вмінь та навиків з планування та проведення соціологічних досліджень у сфері соціальної роботи.
4. Аналіз
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>
4.1) аналізувати тенденції розвитку сучасної соціології, виокремлювати соціологічні принципи та знання, необхідні для діяльності в межах спеціальності в галузі соціальної роботи;
4.2) аналізувати суспільні явища за допомогою різноманітних теоретичних моделей соціальної взаємодії, соціальної структури, соціальних змін;
4.3) порівнювати основні стратифікаційні моделі сучасного суспільства та історичні типи стратифікації;
4.4) розрізнати види соціальних змін в соціумі та сфері соціальної роботи;
4.5) виокремлювати функції соціальних інститутів.
5. Синтез
<i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) поєднувати елементи соціологічних знань разом з метою отримання цілого з новою системною властивістю, бути здатним підійматися до розуміння суспільства як цілісної соціальної системи;
5.2) інтегрувати та використовувати знання з інших дисциплін при вивченні соціології;
5.3) вільно володіти категоріальним базисом соціології для взаємодії соціологічних теорій з іншими галузями гуманітарного знання;
5.3) розуміти головні засади прикладних соціологічних досліджень;
5.4) обґрунтовувати необхідність соціологічних знань для фахівців з спеціальностей у сфері соціальної роботи;
5.5) пропонувати шляхи оптимізації процесу власної соціалізації, планування кар'єри, головних засад особистого життя; розвивати здатність вирішувати соціальні проблеми комплексно;

5.6) узагальнювати соціально важливу інформацію на основі використання різноманітних джерел такої інформації.
6. Оцінювання <i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) оцінювати значення знань тем з курсу «Соціологія» для формування високого рівня філософської культури працівника сфери соціальної роботи;
6.2) аргументувати необхідність застосування соціологічних теорій та прикладних соціологічних досліджень у процесі подолання соціальних проблем та реформування системи соціальної роботи в Україні;
6.3) пояснювати сутність основних категорій та законів соціології;
6.4) пояснювати відмінності між різними напрямками та течіями соціології, оцінювати їхній вплив на сучасну соціальну практику;
6.5) вибирати серед різноманіття соціологічних теорій окремі положення, важливі для формування власної громадянської позиції, особистісного та професійного самовдосконалення та самовираження;
7. Створення (творчість) <i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) виробити усвідомлене ставлення до сучасного стану розвитку суспільства як до процесу, зумовленого історичними та соціальними обставинами, що невинно змінюється; внутрішню готовність до змін, усвідомлення їхньої невідворотності; здатність до прогнозування перспектив розвитку та пошук власного місця у соціумі;
7.2) демонструвати навички пошукової роботи, здатність самостійно планувати та проводити прикладні соціологічні дослідження, що сприятиме творчій праці в інших галузях навчального процесу, і зокрема в набутті професійних знань та досвіду у сфері соціальної роботи;
7.3) писати есе на актуальні соціальні теми, враховуючи складність та багатовимірність світу, демонструючи вміння поєднувати й узгоджувати різнопланові тенденції;
7.4) створювати програму прикладного соціологічного дослідження у сфері соціального забезпечення, обґрунтовувати вибірку, скласти анкету тощо;
7.5) обґрунтовувати власну громадянську позицію, налагоджувати взаємодію з професійними соціологами та експертами, необхідну для осмисленого розв'язання проблем у сфері соціального забезпечення.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Соціологія як наука про суспільство

Теоретичні, наукові, соціокультурні передумови виникнення соціології як науки. Соціологія як система знань, єдність теорій особистості та спільноти, теорій про суспільство та суспільні відносини. Типи соціальних спільнот. Соціальні інститути як механізми самоорганізації спільного життя людей та їх різновиди.

Об'єкт і предмет соціології. Структура та функції соціології (теоретично-пізнавальна, практично-перетворювальна, світоглядно-ідеологічна. критична, гуманістична, інструментальна, прогностична, управлінська, культурно-просвітницька тощо). Закони і категорії соціології. Соціальні закони та їх класифікація. Місце соціології у системі наук.

Основні етапи становлення і розвитку соціології як науки.

Тема 2. Суспільство як соціальна система

Суспільства та його сутність. Характеристика суспільства як соціальної системи. Основні компоненти суспільства як соціальної системи.

Поняття соціальної структури суспільства. Особистість, соціальні групи, соціальні організації, соціальні інститути як основні елементи соціальної структури суспільства. Види соціальних груп: соціально-класові, соціально-демографічні, соціально-етнічні, соціально-професійні, соціально-територіальні. Порівняння соціальної структури первісного та сучасного суспільства. Українське суспільство та проблеми соціоструктурних змін.

Поняття соціального класу. Ознаки класу та типологія класів. Середній клас як суб'єкт соціальної дії в сучасному суспільстві: структура та функції середнього класу. Соціальна стратифікація як центральне поняття при аналізі соціальної структури суспільства. Соціальні групи як страти. Види соціальної стратифікації. Історичні типи стратифікованого суспільства: рабство, касти, стани і класи. Середній клас та дискусії про нього. Поняття про «маргінальність».

Поняття соціальної мобільності та її види. Соціальна структура сучасного українського суспільства як система груп та прошарків. Основні зміни у соціальній стратифікації українського суспільства.

Тема 3. Соціологія особистості

Поняття «особистість». Особистість як об'єкт та суб'єкт соціальних відносин. Соціалізація особистості, її етапи. Вплив соціальних чинників на соціалізацію особистості. Структура соціалізації: адаптація, інтеріоризація, формування особистості. Соціальна адаптація та соціально-рольовий конфлікт. Ресоціалізація особистості та її проблеми в умовах трансформації суспільства.

Періодизація розвитку особистості (за А. Еріксоном). Поняття «соціальний статус» та «соціальна роль» (А. Маслоу, Ф. Херцберг). Потреби, інтереси, цінності, ціннісні орієнтації. Особисті та суспільні інтереси, їх співвідношення.

Типологія соціальних теорій особистості. Теорія особистості К. Маркса. Дослідження проблем особистості М.Вебером. Структурна теорія особистості З. Фрейда. Колективістська теорія Е. Дюркгейма.

Соціальна активність особистості та її роль як об'єкта та суб'єкта суспільних відносин на шляху реформування українського суспільства і входження України у Європейський Союз та світовий простір.

Тема 4. Соціологія конфлікту та війни

Конфлікт як соціальний феномен. Природа і сутність конфлікту. Основні ознаки конфлікту. Структура конфлікту, його об'єктивні та суб'єктивні складові. Причини конфлікту, їх об'єктивний і суб'єктивний характер. Конструктивні (інформаційно-пізнавальна, інтеграційна, адаптаційна) та деструктивні функції конфліктів. Класифікація та типи конфліктів.

Соціологія конфлікту як галузь соціологічного знання. Сутність соціології конфлікту: об'єкт, предмет та функції.

Шляхи запобігання та подолання конфліктів. Основні підходи до попередження конфліктів. Детермінанти безконфліктної поведінки. Технології ефективного спілкування та раціональної поведінки у конфлікті. Суб'єктивна умова запобігання конфлікту. Поняття асертивної поведінки. Умови та правила розв'язання конфлікту. Моделі поведінки в конфліктній ситуації (конструктивна, деструктивна, конформістська). Типові помилки учасників конфліктної взаємодії. Альтернативні підходи розв'язання конфліктів.

Війна як об'єкт вивчення соціології. Соціології війни: об'єкт, предмет, функції. Теорії війни в соціологічному дискурсі. Війна і масова комунікація. «Гібридна» війна. Війна: мораль та право.

Тема 5. Соціологія культури та релігії

Культура як суспільне явище та характеристика суспільства. Соціальна сутність культури та її типи. Об'єкт і предмет соціології культури. Структурні елементи культури: мова, знання, цінності, норми, традиції, звичаї, менталітет. Форми вияву культури в житті людини і суспільства. Субкультури. Елітарна та масова культура. Особливості національної культури у контексті відродження українського соціуму.

Релігія як суспільний феномен. Релігійність як форма буття релігії в суспільстві. Соціологія релігії як галузь наукового соціологічного знання. Соціологія релігії: об'єкт,

предмет. Понятійно-категоріальний апарат соціології релігії. Зв'язок соціології релігії з іншими науками. Становлення соціології релігії як галузі наукового соціологічного знання. Функціональна роль соціології релігії в суспільстві. Свобода совісті та її реалізація в українському соціумі на сучасному етапі суспільного розвитку.

Тема 6. Соціологія освіти і науки

Сутність поняття «освіта». Об'єкт і предмет дослідження соціології освіти. Функції соціології освіти. Внутрішньо та зовнішньо інституційний рівні вивчення освіти. Структура соціології освіти. Базові поняття і категорії соціології освіти. Місце соціології освіти в системі суспільних наук. Основні напрями соціологічного вивчення освіти. Особливості діяльнісного, культурологічного, структурно-функціонального, системного, інституційного підходів до розуміння освіти.

Основні умови реалізації функцій освіти. Глобальна криза освіти та шляхи її подолання. Соціологічні дослідження системи освіти в Україні, шляхи її вдосконалення. Болонський освітній процес. Реалії та перспективи України на шляху інтеграції вищої освіти в європейський освітній простір.

Наука як соціальне явище. Функціонування науки як інституту. Соціальні функції науки. Основні принципи соціології науки як особливої галузі знання. Вплив на соціологію науки позитивістських ідей Г. Спенсера, О. Конта, Е. Дюркгейма, М. Вебера.

Система управління розвитком науки. Соціальні, економічні, політичні фактори підвищення ефективності науки. Соціальні показники розвитку науки в Україні.

Тема 7. Соціологія сім'ї та молоді

Сім'я як соціальний феномен. Сім'я і шлюб як соціальний інститут. Функції сім'ї в суспільстві: виховна, господарсько-побутова, економічна, первісного соціального контролю, духовного спілкування, соціально-статусна, дозвільна, емоційна, сексуальна. Типи сімей: проста (нуклеарна), розширена. Класифікація сімейно-шлюбних відносин. Види шлюбу за юридичним оформленням, за процедурою. Моногамний, полігамний шлюб. Сім'я і жінка. Діти, сім'я і соціальне оточення. Проблеми сучасної сім'ї, тенденції розвитку та демографічна політика.

Молодь як специфічна соціально-демографічна група суспільства. Основні поняття соціології молоді. Об'єкт, предмет, функції соціології молоді. Соціальна зрілість як риса духовного світу молодої людини. Мораль як свідомість і мотив поведінки молодої людини. Соціальні цінності, їх місце у мотивації поведінки молоді. Проблеми якості освітньо-професійного рівня молоді на шляху до інтеграції в європейський простір.

Роль молоді в системі суспільних структур. Сучасні соціальні проблеми молоді: спосіб життя, праця, побут, суспільно-політичне життя і культура.

Тема 8. Соціологія політики та громадської думки

Влада і політика у суспільстві. Види та форми політичного життя. Політика як об'єкт наукового аналізу. Соціологія політики як галузь наукового знання: її об'єкт, предмет та функції. Класичний етап розвитку соціології політики: М. Вебер, В. Парето, Г. Моска, Г. Лассвелл та ін. Тематика соціології політики в другій половині ХХ ст.: проблема бюрократії, виборчі кампанії, співучасть людей у правовому та політичному житті тощо. Сучасне проблемне поле соціології політики.

Аналіз політичного процесу. Соціологічний аналіз механізму влади. Політична стратифікація та її параметри. Політична поведінка громадян. Політична свідомість та політична культура. Електоральні дослідження в соціології політики. Сутність електоральної соціології: предмет, об'єкт, завдання.

Соціологія політики про взаємодію соціальних спільнот, політичних інститутів, громади. Соціологія політичних партій, громадських об'єднань та рухів, соціологія представницьких інститутів держави.

Громадська думка як оціночне судження та соціальний інститут: сутнісні характеристики, особливості функціонування. Соціологія громадської думки як спеціальна соціологічна теорія: її об'єкт, предмет, категорії, функції. Поняття суб'єктів громадської думки. Об'єкти громадської думки та критерії їх визначення. Функції громадської думки в сучасному українському суспільстві. Канали висловлювання громадської думки: види, характеристика, специфіка функціонування. Утворення інститутів та центрів вивчення громадської думки в США і країнах Західної Європи. Вивчення громадської думки в Україні: напрями, загальна характеристика дослідницьких центрів, що вивчають цей феномен.

Тема 9. Соціологія праці та зайнятості

Праця як вид соціальної діяльності. Розуміння праці у соціологічних теоріях Е. Дюркгейма, М. Вебера, К. Маркса і Ф. Енгельса. Поняття «економічна діяльність» як основа задоволення матеріальних потреб людини. Інтерес як мотивація діяльності людини. Економічні погляди на природу інтересу. Сутність соціальної поведінки людини у сфері економічної діяльності. Типи економічної поведінки: доринковий, ринковий, індивідуальна, колективна. Соціальні механізми регуляції трудової поведінки.

Предмет та об'єкт соціології праці. Основні категорії соціології праці.

Зайнятість як складова трудових відносин. Інституціоналізація трудових відносин. «Відносини зайнятості». Основні проблеми вирішення соціальних аспектів зайнятості і безробіття.

Тема 10. Соціологія інвалідності

Здоров'я, хвороба та інвалідність як суспільне явище. Інвалідність як суспільна проблема. Міжнародна класифікація функціонування, інвалідності та здоров'я (МКФ). Моделі інвалідності: евристичні можливості і соціальний сенс.

Соціальний портрет людини з обмеженими фізичними можливостями. Соціальний портрет сім'ї, яка виховує дитину з інвалідністю. Соціологія життєдіяльності людей із обмеженими фізичними можливостями. Особливості соціалізації осіб з функціональними обмеженнями здоров'я. Класифікація бар'єрів: особистісні, групові, соціальні. Концепція якості життя людей з інвалідністю та сімей, які виховують дітей з інвалідністю, складові концепції, здоровий спосіб життя.

Еволюція соціальної політики щодо людей з інвалідністю. Освіта як цінність і ресурс життєвої стратегії людини з функціональними обмеженнями здоров'я. Соціальна політика в сфері освіти людей (дітей) з інвалідністю. Еволюція суспільних поглядів на інвалідність. Існуючі стереотипи щодо осіб з інвалідністю.

Тема 11. Соціологія соціальної роботи

Соціологія соціальної роботи як галузь науки. Об'єкт, предмет і методи дослідження соціології соціальної роботи. Понятійно-категоріальний апарат дисципліни «Соціальна робота» та основні функції (світоглядно-сенсотвірна, ідеологічна, пізнавальна, інформаційна, прогностична, аксіологічна, гуманістична). Функції соціальної роботи: профілактична, прогностична та функція соціального контролю. Сучасні класифікації теорій взаємодії та моделей соціальної роботи. Соціалізаційний контекст еволюції соціології соціальної роботи.

Тема 12. Теорія, методика і техніка організації та проведення соціологічних досліджень

Соціологічне дослідження: поняття, основні етапи проведення. Завдання і особливості етапів підготовки, збору, обробки, аналізу інформації та підготовки наукового звіту. Функції соціологічних досліджень. Види соціологічних досліджень.

Структура та організація соціологічного прогностичного дослідження. Складання програми дослідження. Методи верифікації прогнозу. Вироблення рекомендацій для управління.

Підготовка до проведення конкретно-соціологічного дослідження та його етапи. Розробка програми конкретно-соціологічного дослідження. Розрахунок і обґрунтування вибірки. Основні методи конкретно-соціологічного дослідження. Стратегічний і робочий плани конкретно-соціологічного досліджень.

Вибірка у соціологічному дослідженні. Поняття «генеральна сукупність», «вибіркова сукупність», «репрезентативність», «помилка репрезентативності». Типи вибірок за методом відбору одиниць дослідження.

Загальна характеристика і класифікація методів збору первинної соціологічної інформації. Опитування як метод збору соціологічної інформації. Характеристика різновидів опитування.

Специфіка анкетування у соціологічному дослідженні. Типи питань і особливості їх використання. Правила конструювання питань і побудови анкет. Інтерв'ю та особливості його застосування у соціологічному дослідженні. Вимоги до організації та проведення інтерв'ю.

Аналіз документів в соціології: поняття, можливості, напрями використання. Інформаційні можливості та цінність документальних джерел соціальної інформації. Види документів, їх класифікація та характеристика. Види аналізу документів: загальна характеристика.

Основні поняття та категорії соціальної прогностики. Функції соціального прогнозування. Місце та значення прогнозування в системі соціального управління. Основні принципи і закони соціального прогнозування. Типи прогнозів. Методи прогнозування соціальних явищ і подій.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва тем	Кількість годин											
		Денна форма						Заочна форма					
		усьог	у тому числі					усьог	у тому числі				
о	л	п	лаб	інд	с.р.	о	л	п	лаб	інд	с.р.		
1.	Соціологія як наука про суспільство	8	2	2	-	-	4	8	1	-	-	-	7
2.	Суспільство як соціальна система	8	2	2	-	-	4	9	1	-	-	-	8
3.	Соціологія особистості	9	2	2	-	-	5	9	1	-	-	-	8
4.	Соціологія конфлікту та війни	9	2	2	-	-	5	8	1	-	-	-	7
5.	Соціологія культури та релігії	8	2	2	-	-	4	8	1	-	-	-	7
6.	Соціологія освіти і науки	8	2	2	-	-	4	8	1	-	-	-	7
7.	Соціологія сім'ї та молоді	9	2	2	-	-	5	8	1	-	-	-	7
8.	Соціологія політики та громадської думки	8	2	2	-	-	4	8	1	-	-	-	7
9.	Соціологія праці та зайнятості	9	2	2			5	10	1	1	-		8
10.	Соціологія інвалідності	9	2	2			5	10	1	1	-		8
11.	Соціологія соціальної роботи	9	2	2			5	10	1	1	-		8
12.	Теорія, методика і техніка організації та проведення	11	4	2			5	11	1	1	-		9

соціологічних досліджень													
Усього годин	105	26	24	-	-	55	105	10	2	-	-	93	

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.4. Самостійна робота студентів заочної форми навчання передбачена навчальним планом у формі виконання домашньої контрольної роботи.

4.3.5. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдові презентації.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань;

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліцопитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове(у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 4) захист підготовленого звіту про виконання ІНДЗ;
- 5) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного екзамену. Структура екзаменаційного білету включає три теоретичних питання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Білоус В. С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2002. 140 с.
2. Загальна соціологія: [хрестоматія] / концепція, упоряд., перекл. А.В.Фурман, В.С.Біскуп, О.С.Моршакова. К.: Ліра-К, 2019. 354 с.
3. Конфліктологія : навч. посіб. / Л.М. Ємельяненко та ін. Київ : КНЕУ, 2005. 315 с.
4. Лукашевич М., Шандор Ф. Соціологія соціальної роботи: теорія та практика: Підручник / М.Лукашевич, Ф.Шандор. Ужгород, ТОВ «РІК-У», 2018. 232 с.
5. Нагаєв В.М. Конфліктологія : курс лекц. (модульний варіант): навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 198 с.
6. Нестуля О. О. Соціологія: навч. пос. / О. О. Нестуля, С. І. Нестуля. К.: Центр учбової літератури, 2009. – 272 с.
7. Підлісний М. М. [Соціологія](#) : навч. контент (конспект або розширений план лекцій). Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019. 157 с.
8. Соціологія : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів 2-ге вид., доопр., доп / за заг. ред. В.І.Докаша. Чернівці :Чернівецький нац. ун-т, 2012. 448 с.

9. [Соціологія](#) : навч. посіб. / Є. В. Перегуда, О. Д. Авдєєнко, П. О. Дьомкін та ін. Київ : КНУБА, 2012. 140 с.
10. [Соціологія](#) : підруч. / за ред. В. М. Пічі. 4-те вид. Львів : Магнолія 2006, 2009. 293 с. ISBN 966-8340-25-6.
11. [Соціологія](#) : підруч. / за ред. М. П. Требіна. Харків : Право, 2010. 224 с. ISBN 978-966-458-171-1.
12. Соціологія: короткий енциклопедичний словник / Під заг. ред. В. І. Воловича. К.: Український центр духовної культури, 1998. – 736 с.
13. [Соціологія: теорії середнього рівня](#) : навч. посіб. / за наук. ред. Ю. Ф. Пачковського. Київ : Каравела, 2020. 356 с. ISBN 978-966-8019-97-5.
14. Тематичний словник-довідник з соціології / За ред. В.В.Кохана,; укл. А.Александровська, Є.Буга, Ю.Ткачук та ін. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2009. 112 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Бурлачук В. Ще раз стосовно питання : “Що таке суспільство”. Соціологія : теорія, методи, маркетинг. 2006. № 1. С. 5-19.
2. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика. К.: Основи, 1998. 534 с.
3. Гірник А.М., Бобро А.Ю. Конфлікти : структура, ескалація, залагодження : навч. посіб. 2-е вид., випр. і доп. Київ : Основи, 2004. 172 с.
4. Головаха Є. Соціологічні знання : специфіка, критерії науковості та перспективи розвитку. Соціологія : теорія, методи, маркетинг. 2004. № 1. С. 5-14.
5. Культура – суспільство – особистість : навч. посіб. / за ред. Л.Скокової. Київ : Знання, 2006. 165 с.
6. Тарасенко В. Дивовижна „ненаука” соціологія. Соціологія : теорія, методи, маркетинг. 2004. № 2. С. 5-23.
7. Тимошук О. Цивільний шлюб “по-українськи”, або Кому без штампа в паспорті жити добре? Дзеркало тижня. № 18. 12 травня 2007. С. 25.
8. Шлюб, сім’я та дітородні орієнтації в Україні. Київ : АДЕФ-Україна, 2008. 256 с.
9. Медіна Т. В. Соціологія сім’ї : навч. посіб. Чернівці : Рута, 2006. 253 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://pidruchniki.ws/sotsiologiya/>
2. <http://sociolog.in.ua/>
3. <http://i-soc.com.ua/ukr/index.php>
4. <http://www.sociology.kharkov.ua/socio/>
5. http://library.tneu.edu.ua/files/EVD/m_socio_komp.pdf
6. <http://soc.univ.kiev.ua/>
7. <http://uk.wikipedia.org/wiki/Категорія:Соціологія>

ОНОВЛЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ:

Завідувач кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання,
доктор філософських наук, професор
22 серпня 2022 року

_____ Леонід ВИГОВСЬКИЙ

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання
23 серпня 2022 року, протокол № 1

Завідувач кафедри, доктор філософських
наук, професор
23 серпня 2022 року

_____ Леонід ВИГОВСЬКИЙ